

הצבי והצדק

י"ד ל' ע"י מוסדות קוסוף בארה"ק
בנטיאות אדמו"ר שליט"א
בני ברק - גבעת זאב

מכון בני שלשים

בס"ד • פרשת אחרי-קדושים תשפ"ד

גליון מס' 115 ♦ שנה ד'

דברי תורה

מאת ב"ק אדמו"ר שליט"א

פרשת אחרי מות

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבם לפני ה' וימתו, ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך וגו' ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת. וצריך להבין למה כתיב פעם ב' ולא ימות אחרי שכבר כתב בקרבם וכו' וימותו א"כ ידעין מה היא הסיבה שלא יבוא בכל עת והיה סג' לכתוב דבר אל אהרן ואל יבא בכל עת ותו לא. עוד צריך ביאור מה הוא כי בענן אראה וגו' ורש"י ז"ל נתקשה בזה. גם מה שכתב רש"י ואל יבוא שלא ימות כדרך שמתו בניו צריך ביאור מהו הלשון 'כדרך' איזה דרך הוא זה, למה לא אמר 'כמו' שמתו וכו"ב.

ונראה לבאר הנה מ"ש בקרבם לפני ה', בכל התרגומים פירשו בקרבם לשון הקרבה פי' שהקריבו בכונה תחילה אש זרה לפני ה', וטעמא בעי למה עשו כן, וי"ל ע"פ דאיתא בספח"ק שנדב ואביוהו על קידוש ה' מתו וכדכתיב בקרובי אקדש שהם מסרו עצמם למיתה על קידוש ה' והוא מדרגה הגבוהה ביותר כמו שמצינו אצל ר' עקיבא כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפילו נוטל את נשמתך אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו [ברכות סא:], וזהו דרכם של צדיקים נכספה וגם כלתה נפשם למיתה על קידוש ה'. אמר השי"ת שמא ישתוקק גם אהרן לילך בדרך זו ולמסור נפשו עבור כבוד שמו ית', ובפרט אחר שמשוה רבינו שיבח ואמר שנדב ואביוהו במעלה גדולה יותר ממשוה ואהרן, א"כ נשמע דשפיר קמיה קוב"ה דרך זו, וזה רצה השי"ת למנוע לבל יהי אהרן לעשות כן. וכדרך דאיתא בספר הזכות לחי' הרי"מ עה"פ [שמות לג כ] ויאמר לא תוכל לראת את פני כי לא יראני האדם וחי, שמשוה רבינו רצה לעשות במסירות נפש ואמר לו הקב"ה לא תוכל לראות והפירוש כמו דכתיב לא תוכל לאכול בשעריך היינו שלא ידרוש אחר זה לעשות במסירות נפש עכ"ד.

וזה פירוש הכתוב, אחר מות שני בני אהרן בקרבם לפני ה' וימותו, דהיינו שאחר שהם הקריבו אש זרה בכונה כדי למות על קידוש ה',

דבר אל אהרן ואל יבוא בכל עת וכו' 'ולא ימות' כי בענן אראה על הכפרת, היינו שתזהירו שלא יעשה כמעשיהם להכנס לפני ולפנים להמית את עצמו מסיבת כי בענן אראה וגו' פי' שאני משרה שכינתי שם תמיד וא"כ יעלה על דעתו להכנס לשם כדי למות על קידוש ה', ח"ו לעשות כן. וזה שכתב רש"י שלא ימות 'כדרך' שמתו בניו דהיינו שלא ישתמש בדרך זו של מסירות נפש כי אין זה רצוי לפני השי"ת ד'וחי בהם' כתיב ולא שימות בהם.

עוד יש להוסיף לפי הנ"ל, הנה לכאורה ניטלה מאהרן הבחירה ממה שרצה לקיים בעצמו מיתה על קדושת השם, וטעמא בעי, "ל עפ"י המובא בשם הרה"ק מהר"י מבעלזא ששאל את אביו השר שלום זצ"ל הן במגיד מישרים פ' בראשית מקץ ושמות איתא שאמר המגיד לבית יוסף שהוא עתיד למות על קידוש השם והרי לא מצינו שאירע כך, והשיב לו שהב"י קיים כל יום מיתה על קידוש השם רק הי"ת ברוב רחמיו החיה אותו עכ"ד. והנה הקשו במדרש כאן [פכ"א י"ב] ובירושלמי [יומא פ"ה ה"א] הלא כתיב וכל אדם לא יהיה באוהל מועד ואיך עמד אהרן שם, ותירצו שנעשה באותה שעה מלאך, ועדיין מקשה בירושלמי דגם מלאך קרוי אדם כדכתיב ודמות פניהם פני אדם [יחזקאל א י], ותירצו בספח"ק שכשעמד שם הכה"ג פרח נשמתו וכאילו לא היה שם באותה שעה, ולפי"ז יש לפרש מ"ש ולא ימות ציווי הוא בלא לבל ימות, ואם תקשי הא רצה למות על קידוש ה', ע"ז אמר תנוח דעתו כי בענן אראה על הכפרת ובאותה שעה שהענן שם הוא התגלות השכינה ואז תפרח נשמתו והוא בבחי' נהרג על קידוש ה' ובכך יתקיים רצונו.

מסופר אודות דו"ז רבינו בעל האור מלא זצ"ל שבשנה האחרונה תש"ד בחג הסוכות התחבא אחד מהחסידים בתוך סוכתו של רבינו תחת המיטה כדי לחזות בעבודתו בחשאי, וראה אותו נכנס אל הסוכה ומתהלך אנה ואנה ואח"כ לחש לעצמו בזה"ל, 'יבש"ע איך וויל אימקומען אויף קידוש השם, אין אויב די גלייבסט מיר נישט די ווענט פון די סוכה זענען עדות' (רבש"ע רצוני להיות נהרג עקה"ש

ואם אינך מאמין לי הרי לך דפנות הסוכה שיעידו בי) וחזר ע"ז כמה פעמים, ולדאבונינו נתמלא רצון קדשו ונהרג עקה"ש תוך אמירת תפלת נשמת כל חי ע"י הנאצים הארורים ימ"ש ביום ג' סיון תש"ד זיע"א.

בקרבם לפני ה' וימותו. חז"ל נתנו כמה טעמים לבאר פשר חטאם של נדב ואביהו, וצ"ב הרי כל אלו כבר היו מקודם ולמה נענשו רק עתה, וי"ל כי לאמיתו של דבר לא חטאו ממש רק פגמו בבחינה דקה שבאותו ענין ולכן לא נענשו, אך בעלותם לדרגה עליונה בקרבם לפני ה', נחשבו להם גם חטאים קלים שלא נחשבו מקודם.

בקרבם לפני ה' וימותו. בגמ' [סנהדרין נב.] וכבר היו משה ואהרן מהלכים ונדב ואביהו מהלכים אחריהם ואומרים מתי ימותו שני זקנים אלו ואני ואתה ננהיג את הדור וכו'. כתב רבינו היעירות דבש [ח"ב דרוש י"א] למה אין שני דברים לדור [רש"י דברים לא ז], והוא כי ידוע שאין שני נביאים מתנבאין בסגנון אחד, ואמרו הטעם כי כל נביא יש לו שער וצינור בפני עצמו שממנו נבואתו משפעת, וא"כ אי אפשר בסגנון אחד כי הלא לכל אחד שער ועולם מיוחד וכו' עכ"ד. והנה משה ואהרן היו נביאים והיו נדב ואביהו סבורים על משה ואהרן שכל אחד יש לו סגנון אחר וזהו דבר שאי אפשר כי דבר אחד לדור ולא שני דברים, ע"כ אמרו מתי וכו' ואני ואתה ננהיג פי' ננהיג יחדיו כאיש אחד כי נשמתן אחת כמו"ש האריז"ל והיו שוים בדעתן כאיש אחד בלב אחד.

אחרי מות שני בני אהרן. בתו"כ [פרשתא א] מנין שכשם שעבירת שניהם שוה כך מיתת שניהם שוה תלמוד לומר אחרי מות שני בני אהרן. מאי קמ"ל פשיטא הרי הוא מפורש בכתוב בפ' שמיני ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה'. וי"ל כי נדב ואביהו היו נשמה אחת מחולקת כמבואר בשער הגלגולים [הקדמה י"ד] וז"ל ובזה תכין מה שהודעתך בענין נדב ואביהו כמה פעמים נתגלגלו, וכמו שנתבאר בפסוק ויהי

נ"א פי שנים ברוחך אלי [מ"ב ט] כי נדב ואביוהו
היו תחלה באליהו ז"ל ואח"כ היו באלישע מלבד
כמה גלגולים, והענין הוא כי נדב ואביוהו הם שרש
נשמה אחת וכו' ע"כ, ובמק"מ פ' בראשית הביא
מס' הדרושים וז"ל ונשמה של נדב ואביוהו הם
אחת שהם תרי פלגי גופא ע"כ. וז"ש בתו"כ מיתת
שניהם שוה כלומר בחד קטירא אתקטרו שניהם
באשר נשמתם אחת.

בקרבתם לפני ה' וימותו. במדרש [ויק"ר פ"ב
ט] בשביל ד' דברים מתו בני אהרן ובכולן כתיב
בהם מיתה וכו' ומה היו חסרין מעיל שכתוב בו
מיתה שנאמר והיה על אהרן לשרת וכו'. מקשים
הלא היו כהני הדיוטות ולא נזקקו למעיל. עי'
במתנות כהונה וז"ל אע"ה שהיו הדיוטין והדיוט
אינו משתמש במעיל כבר נשאל על זה הרא"ש
והשיב בתשובותיו כלל כ' שלפי טעותם שהחזיקו
את עצמם בכהנים גדולים ונכנסו לפני ולפנים וכו'
ע"כ. וגם ע"ז מקשים איך נענשו בשביל טעותם
אם לפי האמת לא היו מחוסרי בגדים הרי זה רק
מחשבת עבירה שאין הקב"ה מצרפה למעשה,
ועל הכל תימה דהא אפי' כה"ג שנכנס לק"ק
ביום הכפורים אין עליו אלא ד' בגדים ולא מעיל.
וי"ל הכונה הנה הכנסת הקטורת לבית קה"ק הוא
לבטל את קטרוג ס"מ מעל ישראל, ובתוספות
השלם עה"ת פ' תצוה כתב בשם מדרש וז"ל
כשכהן גדול נכנס ביום הכפורים להקטיר קטורת
בא השטן ואוחזו בבית צווארו לעכבו, ולכן יהיה
שפה לפיו שלא יקרה ע"כ. ובמדרש תלפיות ענף
בגדי כהונה בסופו כתב בזה"ל, קיבלתי מרבי
הקדוש שטעם טבילת כהן גדול אחר צאתו מבית
קודש הקדשים משום דבצאתו משם היה סמא"ל
אוחז בבגדיו שעליו לקורען מתוך קנאה, ולכן
ציוה הקב"ה לעשות שפה בפי המעיל מעשה
ארג כפי תחרא יהיה לו לא יקרה כלומר כדי שלא
יוכל סמא"ל לקורעו בתפוש במעילו שעליו ע"כ.
ולפי"ז יש לפרש כונת המדרש בדאמת לא היו
זקוקים למעיל וכנ"ל, ברם, אם היה להם מעיל
לא היה אותו פלוני יכול להם אבל מאחר שהיו
כהני הדיוט ואין להם מעיל לפיכך לא עמדו בפניו
בכניסתם, וז"ש ומה היו חסרין, מעיל.

פרשת קדושים

הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא. כפל הלשון הוכח תוכיח י"ל שאתה המוכיח
הוכח בעצמך שאתה נוהג כן ולא תראה חטא רק
בזולתך קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים, ובספר
אמרי יוסף פ' כי תצא בד"ה איננו שומע בקול
אביו וכו' איתא בזה"ל שמעתי ממורי הרה"ק רי"א
מזידיטשוב זלה"ה שאמר בשם הצדיק הקדוש
מלובלין בפירוש הגמ' [כתובות קה] האי צורבא
מרבנן דמרחמי ליה בני מתא על דלא מוכח להו
במילי דשמיא, ודקדק אמרו במילי דשמיא, ואמר
כי המוכיח לחבירו בדברי מוסר אינו פועל בזה
כלום אם אינו צדיק גמור כמ"ש רז"ל [ערכין טז]:
תמה אני אם יש מי שיודע להוכיח, כי יכול להיות
שחבירו לא ישמע לו, רק הצדיק צריך לקדש
עצמו ולטהר את גופו כל כך שלא יצטרך לומר
מוסר רק כשיראו אותו יקחו מוסר ממנו מכל
תנועה ותנועה, ולכן אמר במילי דשמיא היינו
שאינו מוכיח להם במילי דשמיא ידידיה.

ולדרכנו נראה לפרש דאזהבים אותו משום דלא
מוכח להו במילי דשמיא, פי' אינו מוכיח אותם
בדברים שבשמים שרחוקים הם ממנו והוא עצמו
אינו מקיימם, אלא כל מה שהוא מוכיח לאחרים
הוא עצמו מקדים ומקיים לפיכך אזהבים אותו.

ואהבת לרעך כמוך אני ה'. וכי אפשר
שיאהב אדם את זולתו כמותו, י"ל אהוב את רעך
ואז יאהב הוא אותך כמוך כפי שאתה
אוהבו כן יאהב אותך. ע"ד שפירש הרה"ק

שיביעי של פסח מורה על השגחה פרטית לכל אחד ואחד

זה אלי ואנוהו [שמות טו ב]. צריך ביאור למה נקט לשון יחיד, וכי הקב"ה א"ל שלו בלבד, היה
לו לומר זה הא"ל ואנוהו. ונראה תחילה לבאר מהו עניינו של חג שיביעי של פסח שלכאורה
אין בו שום מצוה מיוחדת, גם אינו רגל בפני עצמו, א"כ למה נקבע ליום מקרא קודש. י"ל
הנה איתא בדרשות מרן החת"ס [עמ' רע"ט ד"ה ועונה] עה"פ וביום השביעי עצרת לה' אלקיך
לא תעשה מלאכה, מאי טעמא בסוכות העצרת הוא בשמיני וכתבי עצרת תהיה לכם, ובפסח
בשביעי וכתבי לה' אלקיך. י"ל כי ביום שמיני היה מילת 'צחק' שנולד ביום א' של פסח
ועשה אברהם אבינו ע"ה משתה ביום ה"ג מל את 'צחק' כמ"ש תוס' ריש פרק ר' אליעזר
דמילה, וכן נהגו ישראל מעולם באותו יום, ולא היה ניכר עצרת שהוא לחג, ע"כ הקדימו
לשביעי שיהיה עצרת לה' אלקיך עכ"ד.

והנה לפי"ז שיום שמיני של פסח הוא יום מילת 'צחק' ואז נכנס לכלל בריתו של א"א, נמצא
שעיקר זמן הנועד ליציאת בני ישראל ממצרים היה בשמיני של פסח כיון דאז נשלמו ארבע
מאות שנה מבריתו של 'צחק' אבינו, שכן רק מיום זה נקרא גר יהיה זרעך, ואז ביום ח' דפסח
כלו ארבע מאות שנה מיום ליום עפ"י מה שפירש"י עה"פ ויהי מקץ שלשים שנה וגו' [שמות יב
מא] ויהי בעצם היום הזה מגיד שכיון שהגיע הקץ לא עכבן המקום כהרף עין עיי"ש, לכן נקדע
להם היום שביעי של פסח שהוא יום סיום הגלות, ונתקיים בהם ואחרי כן יצאו ברכוש
גדול, ולזה נתקדש יום שביעי של פסח למקרא קודש.

והנה כתב החתם סופר [שו"ת יו"ד ס' טז] וז"ל אנחנו עם קודש שכבר נכנסנו לברית בימי
צאתנו ממצרים אנו ובנינו אחרינו עד עולם, וכל הנולדים המה בברית אפילו ערלים, ואין
המילה אלא מצוה אחת מתרי"ג מצוות עכ"ד. ויש לבאר א"כ למה באמת צריך לכרות ברית
מילה על כל בר ישראל בני אברהם 'צחק' ויעקב, בשלמא גוי הבא להתגייר שפיר צריך
להכניסו בברית אבל הנולד ישראל אשר קידש ידיד מבטן למה צריך למול. וי"ל דמצות
מילה מורה על השגחה פרטית דהיינו כל בן לעם קדוש יש לו השגחה פרטית על כל ימי
חייו, ולפיכך צריך למול כל אחד ואחד בפני עצמו. וכענין הזה היה בקריעת ים סוף בשביעי
של פסח דכתיב לגזור ים סוף לגזרים, וכן המעביר בניו בין גזרי ים סוף, ואיתא שנקדע הים
לי"ב גזרים, ומה הוא ענין הגזרים למה לא די בבקיעה אחת, אך הענין הוא להורות שיש לכל
אחד ואחד שביל מיוחד פרטי, ולכל אדם נגזר השגחה פרטית על מעשיו ופעלו כל ימי חלדו,
ולכן נקראת המילה גזירה המוהלת גזר (כדאיתא בשבת קל: רבי יהודה הגזור), ולכן איתא בפיט של
שביעי של פסח יום ליבשה נפכו מצולים וכו' הבאים עמך בברית חותמך ומבטן לשמן המה
נמולים, יען כי היינו טעמא דקריעת ים סוף והיינו טעמא דמילה.

ולפי"ז מובן מה שנקבע יום מיוחד שביעי של פסח כי ביום א' ביציאת מצרים יצאו כל
צבאות ה' יחדיו ולא היתה ניכרת השגחה פרטית, אבל בשביעי של פסח הוא יום מיוחד
להראות השגחה פרטית לכל אחד, ולכן אמרו זה אלי ואנוהו כי כל אחד השיג באלקות לפי
ערכו וכביכול הקב"ה א"ל שלו, וזהו שאמרו זה 'אלי' שהוא השגחה פרטית שלו, וראתה
שפחה על הים מה שלא ראו נביאים, דהיינו שראתה שהשי"ת משגיח אפילו על שפחה מה
שלא ראו נביאים כי הם ראו רק את הכלל ולא את הפרט.

עצמות יוסף מורה על תחיית המתים

**ויסב אלקים את העם דרך המדבר ים סוף וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים ויקח
משה את עצמות יוסף עמו.** לכאורה היה לו להקדים את לקיחת עצמות יוסף לפני הכתוב
ויסב אלקים את כי זה עשה קודם יציאתם ממצרים, וי"ל הנה רז"ל שבו את מעשהו של
משה רבינו ע"ה שבשעה שכל ישראל היו עסוקים בשאלת ביות מצרים עסק הוא בהעלאת
עצמות יוסף. ובאמת צריך טעם למה היתה שבויה זו מוטלת דייקא על גדול הדור והלא יוסף
השבע השביע את כלל בני ישראל להעלות את עצמותיו ממצרים. וי"ל דהנה בשבת חוה"מ
פסח קורין הפטרה דעצמות היבשות שהחיה יחזקאל כמבואר בטור או"ח [סימן תצ] ומפסטר
ביחזקאל מן היתה עלי עד סוף הענין והכי אמר רב האי שמעתי מפי חכמים כי תחיית המתים
עתידה להיות בניסן ונצחת גוג ומגוג בתשרי ומש"ה בניסן מפטירין העצמות היבשות, וענין
העצמות היבשות היה לחזק את האמונה בתחיית המתים ע"י הנביא יחזקאל כמ"ש שם
בפסוקים [יחזקאל לו יא] ויאמר אלי בן אדם העצמות האלה כל בית ישראל המה הנה אמרים
יבשו עצמותינו ואבדה תקותנו נגזרנו לנו, לכן הנבא ואמרת אליהם כה אמר ה' הנה אני פתח
את קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל אדמת ישראל וידעתם
כי אני ה' בפתחי את קברותיכם ובהעלותי אתכם מקברותיכם עמי, ונתתי רוחי בכם וחיייתם
והנחתי אתכם על אדמתכם וידעתם כי אני ה' דברתי ועשיתי.

ולפי"ז י"ל דאחר שסיפר הכתוב וחמשים עלו בני ישראל ממצרים ופירש"י מחומשים אחד
מחמשה יצאו וד' חלקים מתו בשלש ימי אפילה, הנה בראות ישראל את ד' חלקים שמתו
וגם החלק הנשאר הולך בדרך סכנה במדבר ובים שמא ימותו רבים מהם ומה יהא עליהם,
לפיכך ויקח משה את עצמות יוסף עמו ובזה הראה שיש תקוה ואחרית להם שעתידיים
העצמות לחיות כמ"ש שנבואת יחזקאל ונתתי רוחי בכם וחיייתם והנחתי אתכם על אדמתכם
וגו', ולצורך זה נעשה הדבר ע"י משה רבינו נביא הדור כשם שנעשה אח"כ ע"י יחזקאל הנביא.

ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך. למה
נקט לשון עליה לא לשון לבישה כמ"ש [דברים
כב יא] לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו, וצריך
טעם. גם למ"ש בספרי לא ילבש שעטנז אין לי
אלא שלא ילבש, שלא יתכסה מנין ת"ל לא יעלה
עליך ג"כ הול"ל לא תתכסה בו וכיו"ב. י"ל הנה
ענין לבישת הבגדים הוא תיקון ועלייה להעלות

מהרי"ד מאמשינוב הכתוב [בראשית כז מה] עד שוב
אף אחיך ממך ושכח את אשר עשית לו, קשה
שכפל הענין דהא כבר כתיב מקודם עד אשר
תשוב חמת אחיך, אלא הפסוק השני היא סימן,
שכן כמים פנים אל פנים, ולכן כשתשוב חמת
אחיך ממך כלומר שאתה לא תשנא אותו עוד
אז יהיה לך לסימן שגם הוא כבר שכח את אשר
עשית לו.

בני טלשים

וידבר ה' אל משה וגו' בקרבכם לפני ה' וימותו. בגמ' [יומא פו.] ר' מתיא בן חרש היה דורש ד' חלוקי כפרה, עבר על עשה ושב אינו זז משם עד שמוחלין לו, עבר על לא תעשה ושב תשובה תולה ויוה"כ מכפר, עבר על כריתות ומיתות ב"ד תשובה ויוה"כ פ' תולין ויסורין ממרקין, אבל עבר עבירה שיש בה חלול השם תשובה ויוה"כ ויסורין תולין ומיתה ממרקת, והנה על כולם יש עצה, דיסורין כבר אמרו חכז"ל ערכין ט"ז ע"ב עד היכן תכלית יסורין הושיט ידו ליטול ג' דינרין ועלו בידו ב', אבל מיתה מה לעשות כדי לכפר על עון חלול השם כי מי ינקה ממנה כאמרם ז"ל יומא פ"ו ע"א היכי דמי חלול השם כגון אנא וכו', אבל העצה היעוצה לזה למסור נפשו בכח באמת ביחוד שמו ית' בק"ש פעמים באהבה, ובזה מדויק בקה"ת ליוה"כ אחרי מות שני בני אהרן היא מיתה בפועל, ועוד בקרבכם לפני ה' במס"נ במחשבה גם זה וימותו ומכפר על עון חלול השם, הרחמן יטהרנו מעון וינקנו מחטא ויארץ ימינו בטוב ובנעימים לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם אמן.

תפוחי חיים

בקרבכם. הנה פירש"י בפ' משפטים עה"פ ויראו את אלקי ישראל נסתכלו והציצו ונתחייבו מיתה אלא שלא רצה הקב"ה לערבב שמחת התורה והמתין נדב ואביהו עד יום הקמת המשכן ע"כ. מכאן משמע ששמחת התורה חשובה יותר מחינוך ביהמ"ק, מדחיזין שלא נמנע הקב"ה מלערבב שמחת חנוכת המשכן כשם שנמנע מלערבב שמחת התורה.

ואל יבוא בכל עת אל הקודש. מכאן משמע שאף הכהן והצדיק לא יקדיש כל עתותיו רק לתפלה ועבודה ומעט לתורה, אלא יעשה תורתו קבע יומם ולילה ואל יבוא בכל עת אל הקודש לעבודה, זמן תפלה לחוד וזמן תורה לחוד.

פרשת קדושים

בני טלשים

לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא לא תקום ולא תטר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך וגו'. יש לדקדק פתח בהוכח תוכיח שבודאי הוא איש נקי וטהור שיועד ויכול להוכיח, וסמך ל' לא תקום ולא תטר שאלה הדברים מדות פחותות הן. אמנם יאמר בדרך צחות על האי צורבא מרבנן שסבור שניתן לו רשות לנקום ולנטור כנחש הקדמוני וח"ו אין כוונתו לכבוד התורה, וע"ז באה האזהרה לא תשנא וגו' הוכח תוכיח וגו', שכוונתך בתוכחתך לשנא את אחיך כי אז תעבור על ג' ראשי עבירות נקימה ונטירה ועל עשה דואהבת לרעך, וזהו ולא תשא עליו בשביל התוכחה הזאת חטא לא תקום ולא תטר וגו' ואהבת וגו'.

מראה יחזקאל

הוכח תוכיח את עמיתך. קשה כפל הלשון הוכח תוכיח. ונ"ל דאין אדם רואה נגעי עצמו, רק כשמוכיח את חברו אז הוא נזכר שגם הוא בעצמו צריך לתוכחה זו ועושה תשובה, כמו"ש (ב"ב ס.) גבי ר' ינאי שהיה לו אילן נוטה לרשות הרבים וכו'. והנה תיבת תוכיח הוא לשון נפעל, וזהו שאמר הוכח כשמוכיח את חברו כי אז תוכיח תהיה אתה בעצמך מתפעל לתוכחה זו, את עמיתך כמו עם עמיתך, וכ"כ מצינו הרבה.

אגרא דכלה

לא תלך רכיל בעמך. מלא י', שלא כנהוג בכל מקום [עי' בעה"ט שהאריך בזה], והנראה דהיו"ד מרמזת על חכמה (זה"ק ח"ג י ע"ב ועוד) והוא להורות אפילו כשאנו אומר הרכילות בפירוש, רק מדבר עם עמו בחכמה ועי"ז יובן איזה רכילות על חברו, וכהוא מעשה דהובא בירושלמי (פאה פ"א ה"א) על איש אחד ששמו חבצן שלא בא לאנגריא דמלכא ששכחוהו, ואמר אחד לחבירו במה סעדת היום בחביץ (היינו גבינה) ועי"ז כך נזכר הנוגש שלא בא חבצן. ולזה סיים בפסוק אני י"י, היודע נסתרות לבבך מה כוונתך בדיבורך עם עמך.

דרושי לפר' אחרי

מספח"ק בני ישיבך

[מאמרי חדשי תשרי מאמר 1 אית ז']

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבכם וכו' [ויקרא טז א]. הנה כבר דברו המפרשים מהו הדיבור, אם הוא הנאמר לו אח"כ דבר אל אהרן אחיך ואל יבא וכו', הנה נכתב אח"כ אמירה בפני עצמה ויאמר י"י אל משה וכו', על כרחך הדיבור הראשון הוא ענין אחר ולא נודע מהו, והנראה עפ"י מה שהביא הרב הגדול חיד"א ז"ל מדרש חז"ל וז"ל, כיון שהשכינה יורדת למטה לארץ ניתן רשות למחבלים לחבל עכ"ל, והוא תמוה, ועוד אמרו רז"ל תנא איסי בן עקיבא אומר לא מתו נדב ואביהוא אלא בשביל שאמרו ישראל לא ירדה השכינה למטה כיון שמתו נדב ואביהוא ידעו שהשכינה ירדה למטה, והוא ג"כ תמוה, ופירש הרב הגדול הנ"ל עפ"י מה שכתב הרב הקדוש בעל בעשרה מאמרות כשהשכינה למעלה אינו מעניש עד בן כ' שנה (כמשפט ב"ד של מעלה) כשהשכינה למטה הוה כב"ד של מטה ומענישים מבן י"ג, והנה אמרו חז"ל בני אהרן לא היו בני כ' ומזה ידעו שהשכינה ירדה למטה, וזהו פירוש המדרש הנ"ל כיון שהשכינה ירדה למטה ניתן רשות למחבלים (היינו לממהרים לענוש מבן י"ג) לחבל, וכתב הרב החיד"א ז"ל הנ"ל דבזה ניחא קושית מהר"ל מפראג שהקשה איך בן י"ג עד כ' דאינו בר כרת (דהוא עונש ב"ד של מעלה) מייתי חטאת, והרי קיי"ל כל שזדונו כרת שגגתו חטאת [הוריות ה.] (ופחות מבן כ' אין זדונו כרת דאין מענישין בב"ד של מעלה), ולפי הנ"ל לא קשה מידי, דבזמן שבית המקדש היה קיים היתה שכינה בתחתונים ואז היה גם בן י"ג שנה בכרת, ע"כ לשון הרב הגדול הנ"ל:

ובזה יבואר לך פירוש הכתוב הנ"ל, דהנה לעיל מיניה כתיב והזרתם את בני ישראל מטומאתם, היינו בני ישראל אפילו הבנים מבני י"ג שנה ומעלה שנקראים בן, ולא ימותו בטומאתם (במיתה בידי שמים), ולא יקשה לך הרי ב"ד של מעלה אין מענישין עד כ', לזה אמר בטמאם את משכני אשר בתוכם, כיון שהשראת השכינה בתוכם מענישין כמשפט בית דין של מטה, וז"ש אחר כך בסמיכות הפרשה וידבר י"י אל משה אחרי מות שני בני אהרן, שלא היו בני כ', אמר אליו הש"י שהסיבה היא בקרבכם לפני י"י וימותו, היינו שנתקרבו לפני י"י השכינה שהיא כעת למטה, על כן וימותו, כי מענישין כמשפט ב"ד של מטה, והשם הטוב יכפר בעדנו, והנה הוא להקדמה על הנאמר אח"כ בזאת יבא אהרן אל הקודש, היינו השכינה שנקראת זא"ת [זה"ק ח"ב נ"א ע"א], בה יבא אל הקודש כי היא שוכנת בתחתונים, ואמר זה להקדמה, תדע שהשכינה בתחתונים מפטירת בני אהרן, התבונן בדבר.

בלבישת הבגד וז"ש ובגד שעטנז לא יעלה עליך.

מפני שיבה תקום והדרת פני זקן.

בזה"ק [ח"ג פ"ז ע"ב] האי קרא לדרשה הוא דאיתא, מפני שיבה תקום, כמה דאתערו ביה חברייא, מפני שיבה תקום, אזר ליה לבר נש עד לא יסתלק בסיבותא דיקים בקיומא טבא בעלמא בגין דדין הוא הדורא ליה וכו', ונראה לפרש מפני שיבה תקום כלומר דאם יקום וילמוד תורה בצעירותו קודם ימי השיבה אז יקויים בו והדרת פני זקן

את הצומח פשתן וצמר החי על אשר נפגמו בחטא קין כדאיתא בפדר"א [פכ"א] הגיע ליל יו"ט של פסח קרא אדם לבניו אמר עתידין ישראל להקריב קרבנות פסחיהן הקריבו גם אתם לפני בוראכם והביא קין מותר מאכלו קליות זרע פשתן והבל הביא מבכורות צאנו מכבשים שלא נגוזו, ר' יהושע בן קרחה אמר אמר הקב"ה ח"ו לא יתערבו מנחת קין והבל לעולם אפילו כאריגת בגד שנאמר לא תלבש שעטנז וכו'. והנה מכיון שאסר הקב"ה תערובת שניהם א"כ לעולם לא תהיה להם עליה

רבינו יחזקאל פאנעט בעל מראה יחזקאל זיע"א לכבוד יומא דהילולא ערב שביעי של פסח - ב ניסן תר"ה

אחר כך ספריו הקדושים "מראה יחזקאל" על התורה ומועדים ושו"ת.
רבינו שורגל משכב להיות מקושר אל צדיק הדור ביקש ומצא גם במדינתו זו צדיק כלבבו ומיד נמשך אליו בעבודתו אהב ה"ה הצדיק הנודע הה"ק ר' יצחק אייזיק טויב, משכן כבודו בעיר קאליב אל הרחק מטערצאל, שנה אחת נסע רבינו להסתופף בצילו של הר"ק מלאכיב דארהל שנה, ובלי ר"ה אמר הה"ק לרבינו: "הרב מטערצאל, ידע כי רבנות טובה ממתינה עבורו בקארלסבורג מדינת זינבירגן הרבה יש לתקן במדינה ההיא".

ואכן לאחר זמן אל רב פנו ממדינת זינבירגן אל רבינו לזקל לקבל עליו להיות רב הכלל היינו מושרת בדל מדינת זינבירגן (טרנסילבניה) בהיות כבן ארבעים שנה עשרים ושנים שנה שימש רבינו ברבנו שם, ואודות המצב הרוחני במדינת זינבירגן הוזקק רבינו לנסוע רחביה המדינה לארכה ולרחבה, ביקר בישובים על מנת להכיר מקרוב את העם ואת הדרוש תיקון, ולשפוט את ישראל, ואף שם אל פסק מתלמודו, הישבו על גבי המרכבה היה שקוע בלימודו, אז היה שונה ששה סדרי משנה על הסדר וחזור חלילה, ולפי הפרק והמשנה שאחו בה היה יודע כמה פרסאות נסעו ולאזהר ישוב יגיע עתה. בהגיעו אל הישוב היה שקוע דורש בפניהם בנעים שפתותיו ללמדם יסודי התורה ואורח מיושר.

האהל על ציון רבינו בקארלסבורג

בכתמה ובחשכל היה מוכיחם בשבט מוסר אמורים נאים משל מליצה למען השרש עיקרי האמונה האמתית וכל מדה נכונה בלשונם, דבריו הקדושים והנעימים הכו שורש על תלמי לב שומעיהם, רבים השיב מעון וירעם בתום לבב ובתבונות פניו התנחם על מנועי התורה גולת הכותרת באיזורים ההם היתה מפעלו המיוחד של בענין תקנת נשים עגונות מכיון שהקהילות טרם היו מסודרות ורוב הישובים היו בעיירות קטנות ובכפרים

בחקמות, נענה השני ואמר כי גם בישיבתו הוא אירע זאת בחור אחד חדש מאיר עיני כל בני הישיבה ברוב גאונות, וכדברים אלה הפסיר גם השלישי עד שעלתה בדעתו כי כולם לרוב אחד נתכוננו הוא ראשון והוא אחורון יחזקאל אשר בו יתפארו.

בהגיעו לפרקו נשא את זוגתו בת הרבני הנגיד מו"ה משה העניק מהעיר לינסק אשר במדינת גליציה עיר של חכמים וסופרים, שם הצטרף אל "החברייא קדישא" חבורת הלומדים יושבי הקלויז שהיתה תחת פקודו האישי של רבה של העיר לינסק ה"ה הגאון רבי מנחם מענדל רובין זצ"ל (אביו של הגה"ק מהר"צ מאפשטיץ זצ"ל) שם נקשר בעבודתו אהבה אל רבו זה החדש והיה לתלמידו החביב.

גם הרב הסביר פנים לתלמיד הגדול ולמד עמו ביחידות, אף לא נמנע ממנו חכמת הסתר וגילה לו רזי תורה עד שנעשה אחד המיוחד שבתלמידיו. רבי מנחם מענדל ובנו רבי נפתלי יצחק זצ"ל, רבי מנחם מענדל מירנאבא בהשפעת רבו ר' מ"מ מלינסקי והנו ראו רעו הטוב רבי נפתלי נמשך גם הוא אל הר"ק מירנאבא ונסע להסתופף בצלו ששכן בכוד בימים ההם בעיר פריסטיק עד שלמים נעשה ליחיד ומיוחד מבין תלמידיו, ורבי יחזקאל להיותו חכם ובקי בתורות החסידות ובמשנתה וגם ידע בהכמות האמת, החל לכתוב את ה"דבר דברי אלקים חיים" ששמע מפיו רבו בשולחנותיו לפני העם וזה להיות שליח האנאן מוסר התורה, ורק בזכותו נתקנו ונמסרו ילי תורת הר"מ מירנאבא אשר נדפסו בספר "מנחת ציון".

בהיות רבינו כבן עשרים וארבע שנים עליו נתעלה רבינו יחזקאל ויבא בכבוד גדול לישוב על כס הרבנות הראשון בק"ק איסטריק שם כיוון ברבנות כשבע שנים עד אשר נקרא לשמש ברבנות בקהלת טערצאל במדינת הונגריה שם נאמרו רובי המאמרים שבספר מראה יחזקאל ע"ת ועסק בכתיבת שו"ת ויבורי הלכה דרש דרש בשבתות ויו"ט וכאן אף העלה את מאמרו על הכתב, מהם נתחברו

רבינו הגדול רבן של כל בני הגולה "המראה יחזקאל" נולד בשנת תקמ"א לאביו הרבני הונגרי הנגיד מו"ה יוסף פאנעט זצ"ל ראש ופוסק בעיר ביליטץ.

כבר מיקנתו ניכר בכבד כל שרונות מיוחדים והפליא כי קודש כל רואי הנברקותיו, גם במעלות התנכר הנער כי קודש מורחם אביו שם עינו ולבו עליו לתנוק ולחמכו על פי מדותיו, ואמנם תפיסתו המהירה וכח זכרונם העצום סייעו לרצונו העז ותשוקתו לשמוע ולהבין דברי תורה, ואשר היה כבר חמש היה בקי בחמשה חומשי תורה עם פרש"י, ומסופר כי לימים התארחו בבית אביו ר' יוסף כמה גדולי תורה וכהרגלו הסב ר' יוסף בעל האכסניא עם אורחיו החשובים ועסקו בחידושי תורה, נתגלגלו הדברים לסוגית "נשים פטורות ממצות עשה שהזמן גרמא". במהלך הישיבה נענה אחד הגאונים וספר, שמענו דבר פלא, בעיר הבירה וורשא ישנה אשה אחת צדקנית גדולה אשת חיל ועשריה אשר רכושה נאמד במיליונים, וברוב צדקותה מהדרת קליים אף מצות שניים פטורות מהן עד כדי לבישת טלית קטן מצויצת בציצית, אף הם הפליאו את דבר צדקותה על אשה חשובה זו.

הילד יחזקאל שהקשיב לשיחה ניתר ממקומו והקשה: כיצד יתכן הדבר, הלא כתוב בתורה אל יהיה כלי גבר על אשה, ומכאן שאשה אסורה בלבישת טלית קטן שהוא כלי גבר. שאלת הילד הרך הדחימה את הנוכחים בפשטותה וחריפותה כאחד. פנה אחד הגאונים ור' יוסף קרא בהשתוממות מובטחי ביקר זה שיחה מורה הוראה בישראל, הוא היה אז כבן חמש שנים.

בבחרות גלה למקום תורה והיה ללמוד בישיבתו של הגה"ק בעל הברוך טעם בלייפיק ומשם המשיך בלימודיו בישיבות הקדושות בעיר פראג שהיו בארשות של גדולי ארץ ה"ה הגאון הגדול רבי שמואל לנדא בן מרן בעל הגדען ביהודה זצ"ל, והגאון הגדול רבי אלעזר פלעקעל בעל "השובה מאחריה", הגאון הגדול רבי לייב פישלס. פסע שקד עד תלמודו בהתמדה גדול עד היותו בן 19 שנה אז נתנו רבותיו בידי מכתבי תעודה ועטרתו בתואר חבר אשר היה תואר נשוב בימים ההם.

אף רבותיו הגאונים הגדולים הפליאו את חכמתו ויראתו, ומסופר כי כבר בתחילת זמן לימודו כפראג נפגשו פעם שלוש ראשי הישיבות הג"ל, אחד מהם סיפר לחבריו כי ראה זה בחור חדש בא לישיבה והוא מופלא כל שומעיו

הילופם בקודש

עובדות והנהגות מרבותינו הקדושים מקאסא"ל זצוק"ל

הנהגת רבינו האיר מלא בענין ברכה על הליפת

סיפר מוה"ר מאיר פאשקעס ז"ל מק"ק מילודיא (בוקלוי) וזה הספור כלשוננו: מנעורי מסתופף הייתי בצל קדושת רבינו האור מלא, אבי ז"ל מוה"ר יהודא לייב פאשקעס מק"ק ניר מאדעל היה מקושר מאד אל רבינו הבני שלשים זצוק"ל ובכל עת ששח אודות רבינו היו עיניו זוללות דמעות. צעירותי במילודיא למדתי שעור קבוע בצוותא עם השו"ב דמאת מוה"ר משה חיים פעלבערבוים ז"ל בל של הרב החסיד המופ"ר אברהם מרדכי פעלבערבוים שו"ב דקאסאן, ופעם בלמודו הלכות טעודה ובכרת הפירות חלדתי כי באקריא על פי מנהגו של רבינו האור מלא שכל לברך על לפתן כשהפירות מבושלים בתוך הסעודה. לימים נסעתי לקאסאן על ש"ק והתאכסנתי בבית השו"ב ר' אברהם מרדכי, ביום ועש"ק חישבתי ללכת למקוה לפני שאכנס אל הקודש פנימה לנטילת שלום מרבינו, אבל בעברי בחצר הגדולה של המקוה שהיתה גם החצר של בית רבינו ראיתי והנה הרבי יושב על המרפסת ומביט לעברי, החלטתי איפוא לגשת אליו ולטול שלום, משקרבתי אל המרפסת מיד הושיט לי רבינו ידו ושלחתי אל אן אני בנו של ר' לייב מניר מאדא, משהנהנתי בראשי הפסיר, הכרת פניך ענתה בן יען קלסתר פניך דומה לשל אביר המנוח זצוק"ל ח כט"ו שנים.

הייתי אז חתן ובשולחן ליל ש"ק הושיבני הגבאי בקרוב מקום לרבינו תיחק אחר בנו ז"ל, ובעת שהביאו את הליפתן ראיתי נכוחה כי אכן אין רבינו מברך עליו כלל כפי שסיפר לי ר' משה חיים, ארתי עוז ושאלתיו אם נהוג שלא לברך על הליפתן, תשובת רבינו נאמרה כלכאור די הלא אוכלים אותו תחילה וסוף עם פת, שאלתיו שוב וכשאין אוכלין עם פת תחילה וסוף, השיב לאמור גם אם אוכלים פת רב תחילה מהני וא"צ לברך, וחזרתי והקשיתי וכשאין אוכלין עם פת חלה כלל וכלל מיד ידעו, נענה רבינו ופירש עיקר הדיון כי מאחר ואנו נוהגין לאכול הליפתן בכל ש"ק בימי הקיץ כשהפירות מצויים בשוק א"כ הוי דברים הבאים בתוך הסעודה מחמת הסעודה וא"צ ברכה, עוד שאלתי את פיו באותו מעמד בדיון פירות המבושלים עד שנימוחו ולא ניכר צורתן מה מברכים עליהן אם שהכל כהמא"א או כפה"ע בהט"ז, והשיב שנקטינן כהמא"א בפשיטות ומברכין שהכל.

בענין זה סיפר מוה"ר י' יקותיאל ווייס ז"ל, פעם כשהיכל רבינו שיריים מוליפתן פירות מבושלים אמר אל הבחורים, אתם צריכים לברך על ליפתן בתוך הסעודה מאחר שאינכם אוכלים מקאמפאט בקבועות בתוך הסעודה, אבל אני שנוהג לאכול לפתן בקבועות איני צריך לברך.

כך היתה דרכו של רבינו כאשר הבחין שמאן דבר עוקב על הליכותיו שיהיה טעמו מקצת אל קצה. שוב סיפר ר' מאיר הג"ל, הייתי אצל רבינו בקאסאן על ר"ה של שנת תש"א, ובסעודת יום א' דר"ה ישבתי אצל השולחן בריחוק מקום מרבינו, לידי ישב יהודי אחד ממונקאטש ת"ח וחסיד מופלא, ובשעה שהביאו את הליפתן אמרתי אליו, התדע כי רבינו אינו מברך על הליפתן על אף שאינו אוכל עם פת, אולם שכני הג"ל סתר את דברי ואמר לא כי אלא עם פת הוא אוכל ולפיכך אינו מברך, בעוד הוא מדבר בהבנתו אינו שרבינו התחיל לאכול את הליפתן ובלי חלה, מיד רמזתי לשכני שימהר להביט עמו ברבינו ויראה שטעם, אולם בן ברעם עמד וטל רבינו בחפץ עין חלה בידי ואלא, אמרתי לו כי עדיין יש בידינו לבקד את הדבר בסעודה ליל ב' דר"ה, ואמנם גם אז ישבנו יחדיו אצל השולחן והחלטנו כי נדקדק לראות היטב הצדק עם מי, והנה כאשר הביאו הליפתן ועינינו יוצאות לראות וללמוד מנהגו של רבינו, דוקא אז התחיל לאכול עם פת מלכתחילה, ויהי לפלא בעיני. (פאר יוהסוף עמ' 186)

א. ק"ק מילודיא - פנעשטיש בורשטלאבאקא מחוז קאשוי. הרבני החסיד ר' מאיר ב"ר יהודה לייב ז"ל היה תלמיד הבאר שמואל באונסדארף חו"ב עצום תורה וגדולה נתאחדו על שולחן, היה ש"ב של הגה"ק ר' מאיר טענבויים זצ"ל אבד"ק פולעק טארנא פוטנאק בהגה"ק ר' יעקב אבד"ק פוטנאק זצ"ל מח"ס לית אור על מס' מגילה שנדפס ביחד עם פירוש אילת השחר מקוצו הגאון ר' זאב טענענכויים זצ"ל אבד"ק ווערפעלעט מח"ס שו"ת רחובות הנער, וס' אמרי מאיר דרשות. הר"ח ר' מאיר פאשקעס דר אחר השואה בבוקלויין טעם בתורה ובעל חסד מפורסם.

ב. ר' יהודה לייב היה בנו של הרב החסיד המפורסם ר' בירך (ביון) ב"ר אליעזר פאשקעס ז"ל ממנכדי ק"ק ניר מאדא עוד בימי רבינו הבני שלשים נפטר לי"ג בעומר תרפ"ג ושם מנוי, היה חתן הגה"צ מו"ה יהושע ברוך רייניץ אבד"ק טעשטשוואייץ זצ"ל (בעל המכתבים).

ג. הר"ח ר' משה חיים פעלבערבוים ז"ל בנו של השו"ב וש"ק דקאסאן ר' אברהם מרדכי ז"ל היה איש נכבד בעמו פאר המדות וקר רוח שימש שו"ב במומחה בק"ק מילודיא ובקאשוי, הייתה לו קבלה לשיחוט מרבינו ומהגה"ק ר' מנחם בראדי מקאלוב ומהגה"ק מורי"ץ דושינסקיא מחוסט, היה אהוב ותחמד על כל סביביו, עבר את מאורעות המלחמה האימפריאליזם אביד את זוגו וכל ילדיו ונתעלה על הכל ופסק מלהודות לה"ח וכל חייו היו שלהבת לעבודת ה' בנוסח קאסאן, עלה לארץ ישראל בנה את ביתו בכתחילה והתיישב בעיר ראשון לציון שם היה עוסק כפרי ציבור ראש וראשון לכל דבר בקדושה, ומגיד שיעורים בבית המדרש, סירב להיות שו"ב בכמויות מטעם הרבנות ת"א, והיה לראש החברה קדישא בעיר. נלב"ע כ"ג סיון תשמ"ג הותיר בנים וב"ת ת"ח יראים ושלמים.

ד. ע"י אור"ע ק"א א' ובמחצ"ה ש"ק א' וכן הוא מנהג ידו ושיטתו כ"פ בשולחן התורה להרה"ק מקאמארנא, עובדא ידועה מהה"ק מוהר"א מבעל ז"ע שאכל פעם אחת עם פת בתחילה והטעים ואמר שבאמת אין צריך לאכול עם פת כלל רק עשה כן כדי שיראו הכל שאינו נוהג לברך על הליפתן ולא יסתפקו בדבר.

ה. עיין אור"ח ר"ב טע"ז ב' רבנ"ה ובמ"א ש"ק י"ח וט"פ ס"ק ד' ובעין ב"ח שם שהביא רוב שיטות הפוסקים שהכריעו כמג"א ודחו דברי הט"ז ו"פ בשו"ע הרה"ק בעל התניא.

ינדיחים הפך האיזור לארץ מקלט לאנשים קלים וריקים שהקדישו את תבשילם בארצות מבורכים ולאחר מכן נסו ונמלטו למצוא מקלט במדינת ז"ב, שם החליפו את שמם, השכירו עצמם לעבודה בבתי משרפות וי"ש גויים וכי"ב ולפעמים נטמעו ביניהם ועבדו בבית אבותם לגמרי.

בענין זה היה רבינו יחיד בדורותיו כפי שתאורו גדולים וטובים, וכך נחקק זכרונם בספרי דברי הימים לבית ישראל, הרבה מזמנו הוא הקדיש ושקד עד תקנתן של בנות ישראל העלובות לכל תשואה עגונות וגלמודות כל ימי חייון גדלותו של רבינו נתגלתה כאן בכל כחו הגאון וקדושתו האלקית. הוא פעל בשלשה דרכים, בגאונותו הטיב לברר סוגיות קשות ומסובכות בהלכה ומצא דרך להחיר את אותן האומללות. בחכמתו הגדולה הגה תכנית מפורטת ואף הצליח להנהיג סדרי משטר חדשים ולפסק על היהודים המהגרים שחצו את הגבול ונכנסו למדינה. ואילו בקדושתו פעל גם כמי שמופת אשר בכחו לגלות ברוח קדשו את אותם בני בליעל שהסתתרו בחיבי המדינה ושינו את שמם ומראיהם, בענינים אלו אף בא רבינו בכתבים עם גדולי ישראל גאון הזמן כמו מרן בעל החתם סופר זצ"ל והגאון הגדול רבי אפרים זלמן מרגליות זצ"ל מבראד ועוד, מכתבים אלו ועוד רבים כמוהם נדפסו בשו"ת מראה יחזקאל.

רבינו הגיע לשנות הששים ושנים, בשנה זו נפלה לרבינו זקנה ולא היה עוד כוחו לצאת ולבא כל הימים, ובפרוס חג הפסח שנת תר"ה חלה רבינו ונפל למשכב, ימים אחדים היה מוטל על ערש דוי עד מוצ"ש כ' ניסן ד' דחור"ה פסח שאז נצחו אראלים את המצוקים ונשבחו ארון הקודש וגם זאת מתוך פסק הלכה שהשיב על שאלה שהגיע לפתחו ורגעים ספורים לפני פטירתו אודות בשר בהמה שהיה בו חשש טריפה ויצאה נשמתו בכשריה ובטריה בהלכה פסוקה, זיע"א. יתר פעליו ונפעליו ופרשת גדולתו של רבינו הלאו הם כתובים על ספר "מרכבת יחזקאל", שיצא לאור ע"י מוכן בני שלשים. כתביו אשר השאיר ברכה אחרינו הינם, שו"ת מראה יחזקאל, מראה יחזקאל ע"ת ומעדים, הגדה של פסח, דרשות לשמחות שיערי ציון (נדפס במהדורות מוכן בני שלשים יחד עם מראה יחזקאל ע"ת), חידושים על אבן העזר (נדפס במהדורות מוכן בני שלשים בסוף שו"ת מראה יחזקאל).

נסא דברתא

נסגר קמיה מעלת כבוד

ב"ק מירז אדמו"ר טליט"א

ולבנו מוריני

הרב יוסף מאיר שילוב טליט"א

לרגל השמחה השרייה במעונם בהולדת הנינה - הנכדה במזל טוב ובטעט"מ בת לחתנו

הרב צבי אלימלך לייפער טליט"א

בן ב"ק אדמו"ר מדינב טליט"א

מצלאיך אן קמי שטייטן שיינדיג לריוות רב נחת ונענוע דקדושת ממה ומל יצ"ח לאורן ימינן וטעמן טובות מתוך בריהו ונפלא ונוראן מעליא קדי טבח נשמוע קול מבשר בביתא נוכל צדק במהרה בימינו אבי"ר

המאחלים בלב ונפש

הגבאים מערכת הצבי והצדק מתפללי ביהמ"ד

ברכת מזל טוב

1888

קדם האי גברא רבא ויקירא בנט"ק פרע"ח העומד לימיננו בכל עת ובפרט בהפצת גליון הצבי והצדק

ה"ה הרה"ג ישראל הגר הי"ו

בן ב"ק אדמו"ר משיאן ויזניץ טליט"א

לרגל השמחה השרייה במעונם בהולדת נכדו בכורו בן לבנו הרב משה טליט"א

והננו לכרמו מעומקא דליבא שיינדיג אביו ואמנו לנדלו לתורה לחופה ולמקד"ט וירווה ממנו ומכל יצ"ח רוב נחת דקדושת אבי"ר

מאחלים מקרב לב

מערכת גליון הצבי והצדק